

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobce: **S., s.r.o.**, zastoupeného Mgr. Eliškou Barthelemy, advokátkou AK – Vyskočil, Krošlák a spol. se sídlem Praha 1, Voršílská 10, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 12 Cad 18/2005, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 23. 6. 2005, č.j. 323-6003-1842-2.6.2005/Hů, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2006, č.j. 12 Cad 18/2005 – 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 6. 2005, č.j. 323-6003-1842-2.6.2005/Hů. Správním rozhodnutím žalované bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzen platební výměr Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 6. 2003, č. 499/1579/03, kterým byla žalobci podle ust. § 104c zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, uložena povinnost uhradit dlužné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za rok 2003 ve výši 47 498 Kč a penále z tohoto nedoplatku ve výši 3991 Kč.

Celkově tedy bylo předepsáno k úhradě 51 489 Kč. Prvoinstanční i odvolací správní orgán vycházely z následujícího skutkového stavu:

Žalobce v období leden až květen 2003 nezahrnul do vyměřovacího základu pro odvod pojistného příjmy zúčtované v souvislosti s výkonem zaměstnání pana P. D., který je státním příslušníkem Francouzské republiky. Jmenovaný neměl trvalý pobyt na území České republiky a ve společnosti žalobce byl zaměstnán na základě pracovní smlouvy uzavřené podle francouzského práva s místem výkonu práce v Praze. Nezahrnutím příjmů tohoto zaměstnance do vyměřovacího základu pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti porušil žalobce ust. § 3 odst. 1 písm. c) bod 1 a ust. § 5 odst. 1 písm. a) a b) a odst. 2 zák. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění platném do 31. 12. 2003.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 6. 2006, č. j. 12 Cad 18/2005 – 32, podanou žalobu proti rozhodnutí žalované jako nedůvodnou zamítl. Při posouzení věci rovněž vycházel ze skutkového stavu již výše popsaného a o právní otázce účasti zaměstnance francouzské státní příslušnosti na nemocenském pojištění a následné povinnosti zaměstnavatele odvádět za takového zaměstnance pojistné uvážil následovně:

Městský soud v Praze se nejdříve zabýval právní otázkou aplikovatelnosti Všeobecné úmluvy o sociální bezpečnosti mezi Československem a Francií, vyhlášené ve Sbírce zákonů pod č. 215/1949 a změněné Dodatkovou úmluvou vyhlášenou pod č. 68/1970 Sb. (dále jen „Úmluva“). Citovaná Úmluva byla ratifikována prezidentem republiky dne 15. 2. 1949 a účinnosti nabyla dne 1. 7. 1949; byla jednou z těch mezinárodních smluv, které Česká republika převzala spolu s právy a závazky, jež pro Českou a Slovenskou Federativní Republiku vyplývaly z mezinárodního práva (podle čl. 5 odst. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb.). Jde o tzv. prezidentskou mezinárodní smlouvu, jejímž předmětem nejsou lidská práva a základní svobody a sama o sobě tedy nemůže být považována za bezprostředně závaznou a mající přednost před zákonem. Před novelou Ústavy (do 31. 5. 2002) tomu bránilo její věcné zaměření, tj. že předmětem její úpravy nejsou lidská práva a základní svobody. Novela Ústavy sice rozšířila okruh mezinárodních smluv, jež jsou součástí vnitrostátního právního řádu i mimo rámec těch, které se týkají lidských práv a základních svobod, avšak podmínila jejich účinky navíc souhlasem Parlamentu, k čemuž v případě Úmluvy nedošlo. Její postavení jako pramene práva je proto podmíněno zákonným odkazem, což znamená, že ji lze přímo aplikovat pouze tehdy, existuje-li zákon, který jí tento právní status přiznává. Takovým zákonem je zákon č. 100/1932 Sb., o vnitrostátní účinnosti mezinárodních smluv o sociálním pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 100/1932 Sb.“), v jehož ust. § 1 je upraveno, že ustanovení mezinárodních smluv o sociálním pojištění, vyhlášených ve Sbírce zákonů a nařízení, mají po dobu své mezinárodní účinnosti též účinnost vnitrostátní. Pravidla obsažená v Úmluvě jsou proto aplikovatelná přímo a Úmluva sama je k zákonu č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění do 31. 12. 2003 (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“), v poměru předpisu speciálního k obecnému.

Dále se Městský soud v Praze zabýval vlivem Úmluvy na aplikovatelnost ust. § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, tedy zda zaměstnanec žalobce je účasten na pojištění České republiky. Podle tohoto ustanovení jsou z pojištění podle zákona o nemocenském pojištění vyňati cizí státní příslušníci, kteří nemají trvalý pobyt na území ČR a kteří jsou činní mj. pro zaměstnavatele v pracovněprávním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů. Podle čl. 1 § 1 a čl. 3 § 1 Úmluvy českoslovenští nebo francouzští státní příslušníci podléhají příslušným zákonným předpisům o sociálním zabezpečení, uvedeným

v čl. 2 Úmluvy a platných v Československu nebo Francii a požívají jejich výhod za stejných podmínek jako státní příslušníci každého z těchto států za předpokladu, že prokáží svou státní příslušnost podle právních předpisů každého ze smluvních států, a že českoslovenští nebo francouzští státní příslušníci, zaměstnaní v jednom ze smluvních států podléhají zákonodárství platnému v místě jejich zaměstnání.

Ačkoliv se věcná působnost ust. § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění vztahuje na cizí státní příslušníky nemající trvalý pobyt na území České republiky činné pro zaměstnavatele v pracovněprávním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů, tedy na pana P. D., vynětí z pojištění jmenovaného zaměstnance se však nedotkne. Existuje zde platná mezinárodní smlouva, která je na základě odkazu pojatého do zákona č. 100/1932 Sb. součástí právního řádu České republiky a tedy přímo aplikovatelná, která říká, že francouzští státní příslušníci podléhají zákonodárství platnému v místě jejich zaměstnání, v tomto případě v České republice. Podléhají tedy jejím zákonným předpisům o sociálním zabezpečení a požívají jejich výhod za stejných podmínek jako státní příslušníci České republiky. Z toho Městský soud v Praze dovodil závěr, že zaměstnanec žalobce pan P. D. byl v rozhodné době účasten na pojištění, což přímo zakládá povinnost žalobce odvádět za tohoto svého zaměstnance stanovené pojistné a za dobu prodlení s placením i penále v zákonem stanovené výši.

K žalobní námitce ohledně ust. § 16 zákona č. 9/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém, Městský soud v Praze konstatoval, že uvedený zákon se dotýká poměrů plynoucích z pracovní smlouvy, nikoliv poměrů týkajících se sociálního zabezpečení. I tento zákon stanoví, že se ho použije jen tehdy, jestliže nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.

Městský soud v Praze posoudil dále jako nedůvodnou námitku žalobce, že žalovaná odůvodnila své rozhodnutí v rozporu se závazným právním názorem vysloveným v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 4. 2005, č. j. 9 Cad 8/2003 – 54, neboť dle názoru Městského soudu v Praze se žalovaná v souzené věci v odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně vypořádala s posouzením aplikace ust. § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění. Tudíž nebyl dán důvod pro zrušení žalobou napadeného správního rozhodnutí.

Z výše uvedených důvodů Městský soud v Praze napadené rozhodnutí žalované neshledal nezákonné, ani žalobní námitky za důvodné, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů obsažených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), jmenovitě z důvodu nezákonnosti napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem a z důvodu nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, když tato vada má za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel se domnívá, že napadeným rozsudkem Městského soudu v Praze byla porušena jeho základní práva, zakotvená v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a došlo k porušení čl. 1 Ústavy České republiky. Poukázal na tvrzení Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 18. 5. 2006, č. j. 3 Ads 21/2005 – 71, že „v rozhodné době nebylo snadné pro adresáty zmíněných právních norem stanovené povinnosti zjistit a dodržet ... právní úprava nebyla vyjádřena z hlediska legislativně technického ideálně“. Podle

stěžovatele Nejvyšší správní soud de facto uvedl, že právní předpisy neodpovídaly čl. 1 Ústavy, především z hlediska principu předvídatelnosti důsledků právního předpisu. Soudními rozhodnutími pak nelze dodatečně stanovit povinnosti, o kterých adresát normy nemohl vědět v době, kdy je měl plnit.

Městský soud v Praze argumentuje nadřazeností Úmluvy nad zákonem, s tím, že tato nadřazenost nevyplývá z novely čl. 10 Ústavy České republiky, nýbrž z textu zákona č. 100/1932 Sb., avšak dle názoru stěžovatele neuvedl konkrétní ustanovení Úmluvy, o které opírá svůj právní závěr.

Stěžovatel dále uvedl, že zaměstnavatelé osob, které mají uzavřenu pracovní smlouvu podle francouzského práva, jsou francouzskými státními občany a mají trvalý pobyt na území Francie, vycházeli z dosavadního právního stavu, podle něhož tito zaměstnanci nebyli účastní sociálního zabezpečení v České republice. Od počátku roku 2004 však jednotlivé správy sociálního zabezpečení začaly systematicky provádět kontroly úhrad pojistného za rok 2003 u všech takovýchto zaměstnavatelů a pokud zjistily, že zaměstnavatelé neodvedli pojistné na sociálním zabezpečení, vyměřily jim nedoplatky na pojistném a penále. Svůj postup správní úřady zdůvodnily změnou čl. 10 Ústavy provedené ústavním zákonem č. 395/2001 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1. 6. 2002, v jejímž důsledku jsou na systému sociálního zabezpečení České republiky účastní i tito zaměstnanci.

Do ustanovení § 2 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění, které vymezuje okruh osob zúčastněných na nemocenském pojištění, bylo s účinností od 1. 1. 2004 vloženo písm. n), podle něhož jsou do tohoto okruhu zařazeni pracovníci v pracovním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů. Stěžovatel dovozuje, že do účinnosti ústavního zákona č. 395/2001 Sb. (do 1. 6. 2002), kterým byl změněn čl. 10 Ústavy, nebyli zaměstnavatelé zaměstnávající osoby na základě smlouvy uzavřené podle cizích právních předpisů povinni za tyto osoby odvádět pojistné na sociální zabezpečení a tyto osoby nebyly účastny na systému českého sociálního zabezpečení. Účast na systému českého sociálního zabezpečení jim vznikla teprve v důsledku novely zákona o nemocenském pojištění od 1. 1. 2004.

Právní postavení těchto zaměstnanců zůstává tak podle stěžovatele sporným právě v období od 1. 6. 2002 do 1. 1. 2004. Poukázal na to, že tito zaměstnanci – francouzští státní příslušníci platili do 1. 1. 2004 pojistné na sociální zabezpečení ve Francii. Žádný z nich do 1. 4. 2004 nepobíral (ani mu nebyly vypláceny) žádné dávky sociálního zabezpečení podle právních předpisů České republiky.

Stěžovatel s odkazem na znění čl. 10 Ústavy platné do 1. 6. 2002 a znění platné od uvedeného data má za to, že změna čl. 10 Ústavy nepřinesla sama o sobě nic nového, v důsledku čehož by se mělo změnit právní postavení zaměstnavatelů a zaměstnanců v systému českého sociálního zabezpečení. Podle novelizovaného čl. 10 Ústavy se staly součástí českého právního řádu pouze ty mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas. Ústavní zákon č. 395/2001 Sb. přitom neobsahuje žádná přechodná ustanovení řešící případy, kdy k platnosti smlouvy postačovala ratifikace prezidentem a nebyl vyžadován souhlas Parlamentu. Stěžovatel z toho dovodil, že zákonodárce neměl v úmyslu inkorporovat do českého právního řádu mezinárodní smlouvy ratifikované bez souhlasu Parlamentu. Vzhledem k tomu, že Parlament České republiky nikdy nedal souhlas k ratifikaci Úmluvy, nemůže být tato součástí českého právního řádu.

Stěžovatel se dále zabýval otázkou, zda by v případě, že by Úmluva byla součástí českého právního řádu, bylo nepochybné, že francouzští státní občané pracující na základě pracovní smlouvy uzavřené podle francouzského práva, byli účastni systému českého sociálního zabezpečení. Ze znění článku 1 § 1 a článku 3 § 1 Úmluvy stěžovatel usoudil, že Úmluva sama účast na sociálním zabezpečení bez dalšího nezakládá, ale pouze odkazuje na zákonodárství příslušného smluvního státu. Podle stěžovatele z Úmluvy nevyplývá, že se ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona č. 589/1992 Sb. ve spojení s ustanovením § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění nepoužijí. Zákonem č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, je upraveno zaměstnávání cizinců na území České republiky, podle něhož mají cizinci stejné postavení jako jiní zaměstnanci. Francouzští státní občané v roce 2003 však fakticky nepožívali stejných práv jako čeští občané, neboť byli např. vyjmuti z požívání výhod hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání.

Na základě shora uvedených skutečností stěžovatel vyvozuje závěr, že na systému českého sociálního zabezpečení byli k 31. 12. 2003 účastni pouze zaměstnanci, jejichž pracovní poměr byl založen podle českého právního řádu. Pokud Úmluva odkazuje na české zákonodárství a právní předpisy platné v České republice a sama přímo účast na sociálním zabezpečení nezakládá, pak není možné dovodit, že by cizí státní příslušníci, kteří mají uzavřenu pracovní smlouvu podle cizího práva, byli účastni na systému českého sociálního zabezpečení. Všichni francouzští státní příslušníci, kteří měli uzavřenu pracovní smlouvu podle cizího práva, hradili v roce 2003 pojistné na sociální zabezpečení v cizině. Zpětné naučtování úhrady dalšího pojistného by tak bylo v rozporu s principem jednoho pojištění. České správní orgány sice právě tímto principem argumentovaly, při provedených kontrolách však vůbec nezjišťovaly, zda francouzští státní příslušníci nehradili pojistné na sociální zabezpečení ve Francii. Žádný z francouzských státních příslušníků přitom nečerpal v České republice dávky z titulu sociálního zabezpečení. Stěžovatel dále namítl, že připuštěním výkladu českých správních orgánů by francouzští občané byli zvýhodněni oproti občanům českým, kteří měli v roce 2003 uzavřenu pracovní smlouvu podle cizího práva (např. zaměstnanci organizačních složek zahraničních podniků) a byli tak vyňati z povinnosti účastnit se na systému nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení. Čeští občané by nepožívali výhod sociálního zabezpečení, zatímco francouzští státní příslušníci ano. Takový výklad stěžovatel považuje za zjevně diskriminační.

Stěžovatel poukázal na to, že ani Stanovisko MPSV k provádění mezinárodních smluv při posuzování účasti na nemocenském pojištění ze dne 11. 2. 2003 nebylo aplikováno druhostupňovými správními orgány jednotně a v právním posouzení věci nejsou jednotné ani soudy. Stěžovatel nemohl mít jistotu o tom, zda nějakou povinnost má či nemá a právní povinnost mu tak vznikla teprve napadenými rozhodnutími.

Stěžovatel dodal, že správní úřady přistoupily k vymáhání plateb za rok 2003 až od roku 2004, kdy bylo jisté, že žádný ze zaměstnanců nemůže čerpat výhody ze sociálního zabezpečení, za které je dodatečně žádáno pojistné. Zaměstnanci ani jejich zaměstnavatelé nebyli upozorněni na změnu výkladu zákona a kontroly byly provedeny až po uplynutí celého roku 2003, když penále se proto v některých případech blíží výši údajného nedoplatku. Tento přístup České republiky k cizím státním příslušníkům a jejich zaměstnavatelům lze označit za diskriminační a nemravný.

Na závěr stěžovatel uvedl, že čl. 3 § 1 Úmluvy naprosto evidentně vylučuje možný nesoulad mezi Úmluvou a českým právním řádem. Přednostním použitím Úmluvy lze dospět pouze k odkazu na český právní řád. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalované ke kasační stížnosti nebylo podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve Nejvyšší správní soud zkoumal, zda je důvodná námitka stěžovatele, v níž tvrdil, že rozsudek Městského soudu v Praze je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Z odůvodnění rozsudku je dle názoru Nejvyššího správního soudu dostatečně zřejmé, z jakých právních ustanovení Městský soud v Praze vycházel a jak posoudil vzájemný vztah mezi nimi, i k jakému závěru ho tyto úvahy dovedly. Nejvyšší správní soud proto nepřisvědčil tvrzení stěžovatele, že rozsudek soudu neobsahuje dostatek důvodů, na nichž výrok o zamítnutí žaloby spočívá a že z jeho odůvodnění nelze seznat, které právní předpisy byly aplikovány a jak byly vyloženy. Rozsudek by totiž byl podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, publikovaný pod č. 689/2005 Sb. NSS) nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, nebylo-li by z jeho odůvodnění zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, zejména jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Podobně by bylo třeba posoudit i situaci, kdy by soud opomněl přezkoumat jednu ze žalobních námitk (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73). Tak tomu však v projednávané věci nebylo. Závěry Městského soudu v Praze i úvahy, pomocí nichž k těmto závěrům v reakci na žalobní body dospěl, jsou v odůvodnění rozsudku srozumitelně vyjádřeny, proto mohou být podrobeny přezkumu Nejvyšším správním soudem, samozřejmě pouze v rozsahu a z důvodů uvedených v kasační stížnosti.

Úvodem Nejvyšší správní soud předesílá, že o skutkovém základu daného případu není mezi stranami sporu. Pan P. D. je občan Francouzské republiky, v České republice neměl trvalý pobyt a pracovní smlouva s ním uzavřená se řídila francouzským právem. Stěžovatel nepopřel, že nezahrnul do vyměřovacího základu pro odvod pojistného jeho mzdu za období leden až květen 2003, jež bylo Pražskou správou sociálního zabezpečení kontrolováno. Nebyla také zpochybňována částka dlužného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a penále k ní.

Těžiště kasační stížnosti podané stěžovatelem tvoří důvod uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy stěžovatelem tvrzená nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. To obecně spočívá buď v tom, že správně zjištěný skutkový stav je subsumován pod nesprávnou právní normu nebo je sice vybrána správná právní norma, ale následně je nesprávně vyložena či aplikována. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatel především namítá neaplikovatelnost Úmluvy a dále nesouhlasí

s posouzením účasti svého zaměstnance na nemocenském pojištění v České republice. Pro závěr o důvodnosti tohoto stížního bodu je zásadní odpověď na otázku, zda je Úmluva takovou mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu České republiky, a jaký je její vztah k zákonu o nemocenském pojištění.

Nejvyšší správní soud se s uvedenými otázkami v obdobné věci již vypořádal v rozsudku ze dne 30. 3. 2006, č. j. 4 Ads 9/2005 – 62, publikovaném pod č. 941/2006 Sb. NSS, kde judikoval: „*Francouzští státní příslušníci, kteří neměli v České republice trvalý pobyt a byli činní v České republice pro zaměstnavatele v pracovněprávním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů, byli účastni na pojištění podle zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění účinném do 31. 12. 2003. Ustanovení § 5 písm. b) tohoto zákona se na ně nevztahovalo, neboť francouzští státní příslušníci podléhali zákonným předpisům o sociálním zabezpečení platným v České republice a požívali jejich výhod za stejných podmínek jako čeští státní příslušníci*“. Napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze je v posuzovaném případě se závěry citovaného rozsudku zcela v souladu. S odkazem na tento citovaný rozsudek Nejvyšší správní soud konstatuje, že Úmluva s ohledem na ustanovení § 1 zákona č. 100/1932 Sb. byla do 1. 5. 2004 součástí českého právního řádu (od 1. 5. 2004 Úmluva nahrazena Nařízením Rady ES č. 1408/71).

Nejvyšší správní soud zde poznamenává, že se stěžovatel ve své kasační stížnosti zabýval pouze tím, zda se Úmluva stala přímo aplikovatelnou v důsledku novely Ústavy, nevzal však v úvahu závěr Městského soudu v Praze, že se tak stalo již na základě zákona č. 100/1932 Sb.

Smyslem Úmluvy, vyjádřeným slovně i v její preambuli, je záměr zaručit občanům obou smluvních států za stanovených podmínek stejné výhody, jako jsou poskytovány v dané zemi občanům vlastním. Požívat výhody sociálního systému nepochybně znamená účast osoby, jíž jsou ony výhody přiznávány, na pojištění v tomto systému. S přihlédnutím k požadavkům čl. 1 § 1 a čl. 3 § 1 Úmluvy pro účely sociálního zabezpečení je třeba nahlížet na francouzského státního občana, vykonávajícího činnost ze závislého pracovního poměru založeného pracovní smlouvou, uzavřenou a řídicí se francouzským právem, se sjednaným místem výkonu výdělečné činnosti v České republice, bez trvalého pobytu na území České republiky, jako na občana českého. Proto na něj nelze aplikovat ta ustanovení právních předpisů s osobní působností vztahující se k cizím státním občanům. Na české občany, s ohledem na návěti ust. § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění ve znění účinném do 31. 12. 2003, se toto ustanovení a institut vynětí z pojištění nevztahuje, neboť nesplňují první uvedenou zákonnou podmínku, kterou je cizí státní občanství. Úmluva tak zakládá fikci českého státního občanství i na osoby, které jej nemají, a to právě s ohledem na její čl. 3 § 1 a čl. 1 § 1. V tomto ohledu Úmluva stanoví něco jiného než zákon, neboť na jejím základě nepřichází v úvahu aplikace § 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění ve znění účinném do 31. 12. 2003, čímž je dána povinnost její přednostní aplikace podle čl. 10 Ústavy (ve spojení se zákonem č. 100/1932 Sb.) před rozdílnou vnitrostátní úpravou, která by shora uvedenou kategorii cizích státních občanů z účasti na pojištění vyjímala. Ustanovení Úmluvy je nutno chápat k ustanovení zákona o nemocenském pojištění jako vztah předpisu speciálního k předpisu obecnému. Opačný přístup, na jehož základě by došlo, i bez ohledu na znění mezinárodních smluv, k vynětí cizinců z pojištění, by znamenala popření smyslu a účelu mezinárodních smluv s podobným věcným rozsahem působnosti. Argumentace stěžovatelky, že přednostní použití Úmluvy vede k odkazu na český právní řád (a tedy vynětí cizince z pojištění), postrádá logické opodstatnění. Zákon sám o sobě totiž cizí státní

příslušníky splňující tam uvedená kritéria z pojištění vylučuje a pokud by mezinárodní smlouva stanovila totéž odkazem na toto pravidlo českého právního řádu, byla by zcela nadbytečná.

Nejvyšší správní soud tedy přisvědčil závěru Městského soudu v Praze, že zaměstnanec stěžovatele, pan P. D. byl v rozhodné době účasten na nemocenském pojištění, což přímo zakládá povinnost stěžovatele odvádět za tohoto svého zaměstnance stanovené pojistné a za dobu prodlení s placením i penále v zákonem stanovené výši.

Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že s účinností od 1. 1. 2004 byl novelizován zákon o nemocenském pojištění tak, že napříště jsou z pojištění vyňati pouze cizí státní příslušníci, kteří nemají trvalý pobyt na území České republiky a jsou v České republice činí pro zaměstnavatele požívající diplomatických výsad a imunit, pokud mohou být účastni nemocenského pojištění v jiném státě, a ti zaměstnanci, kteří jsou činí v České republice pro zaměstnavatele, kteří nemají sídlo na území České republiky. Z posledně uvedené skupiny zákon po novele stanoví výjimku, že vynětí z pojištění se netýká zaměstnanců činných v České republice pro zaměstnavatele, kteří mají sídlo na území státu, s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení (jsou tedy pojištění účastni). Z uvedeného je zřejmé, že působnost předpisů o nemocenském pojištění se vztahuje na všechny zaměstnance, kteří jsou činní v České republice pro zaměstnavatele mající sídlo na jejím území a dále na území státu, se kterým Česká republika uzavřela smlouvu o sociálním zabezpečení. U cizinců ve stejné situaci, jako je pan P. D. tato změna nepochybně napomůže k zpřehlednění situace pro zaměstnavatele i zaměstnance a účast na nemocenském pojištění tak nebude sporná ani u cizinců, kteří si pro regulaci svého pracovněprávního vztahu zvolili jiné než české právo. Tato nová právní úprava nepochybně směřovala ke sjednocení podmínek účasti na nemocenském pojištění ve státech Evropské unie a i v jiných státech, kde je rozhodující místo výkonu výdělečné činnosti, nikoli to, podle jakých právních předpisů se výkon této činnosti řídí. To odpovídá také čl. 13 bodu 2 písm. a) Nařízení Rady č. 1408/71.

Nejvyšší správní soud na tomto místě dodává, že si je vědom toho, že v rozhodné době nebylo snadné pro adresáty zmíněných právních norem stanovené povinnosti zjistit a dodržet, čemuž nasvědčuje značný počet obdobných případů v témže období a nejednotný přístup při jejich řešení u žalované i u krajských soudů rozhodujících ve správním soudnictví. Podle názoru Nejvyššího správního soudu by tato skutečnost mohla být podnětem pro správní orgány k využití pravomocí prominout penále za opožděné zaplacení zákonných odvodů. I když však nebyl výklad vztahů Úmluvy a zákona o nemocenském pojištění po určitou dobu sjednocen, nemůže to pana P. D. připravit o výhody, které mu český právní řád a respekt k mezinárodním závazkům v oblasti sociálního zabezpečení v rozhodné době přiznával. Povinnost platit pojistné je pak již důsledkem účasti v systému pojištění. Tato povinnost tedy stěžovateli nevznikla teprve rozhodnutím žalované či soudu, jak tvrdil v kasační stížnosti.

Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal naplnění kasační stížností uplatněných důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., a proto kasační stížnost jako nedůvodnou dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v dané věci náhradu nákladů řízení nelze přiznat.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. září 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

